ដំណាំល្ង

AIDOC

ដំណាំល្ង

១. ប្រវត្តិរបស់ដំណាំល្ង

ល្ង គឺជាដំណាំមួយក្នុងចំណោមដំណាំដែលមានវ័យចាស់ៗជាងគេនៅលើពិភពលោក ។ វាស្ថិតក្នុងគ្រួសារ *Pedaliceac* និងត្រូវបានអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រហៅឈ្មោះថា *Sesamumindicuml* ។ ដំណាំនេះត្រូវបានគេឃើញដំបូងនៅឧបទ្វីបអាព្រិច និងក្រោយមក ត្រូវបានដាំនៅប្រទេសឥណ្ឌា ដោយទ្បែកនៅសហរដ្ឋអាមេរិកត្រូវបានណែនាំអោយដាំ នៅឆ្នាំ 1930 ប៉ុន្តែរហូតដល់ឆ្នាំ1950 ក៏ត្រូវបានដាំយ៉ាងពេញលេញនៅរដ្ឋតិចសាសន៍លើ ផ្ទៃដីប្រមាណជា 40គម^{២}ទៅ 80គម^{២}រៀងរាល់ឆ្នាំ។ ចាប់ពីឆ្នាំ2007រហូតដល់បច្ចុប្បន្នបណ្តា ប្រទេសដែលនិយមដាំមានដូចជាឥណ្ឌា ចិន មីយ៉ាន់ម៉ា សូដង់ មិចស៊ិច វេនេស្សួអេឡា ។ តាមទិន្នន័យដែលផ្តល់ជូននៅឆ្នាំ1987 គឺមាន 2.53 លានតោន។ ជាទិន្នផលសរុបសំរាប់ ពិភពលោកលើផ្ទៃដី16,3លានអា។ ក្នុងនោះនៅអាស៊ីប្រមាណជា 70 % និងនៅអាព្រិច 26 % ។ ដូចនេះយើងឃើញថា ដំណាំល្ងនេះជាដំណាំមួយប្រភេទដែលមានសារសំខាន់ សំរាប់បណ្តាប្រទេសមួយចំនួននៅលើពិភពលោក ជាពិសេសក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន។ រីឯ ប្រទេសកម្ពុជាយើង ដែលជាប្រទេសផ្តោតទៅលើវិស័យ កសិកម្មជាចំបងក្នុងការ អភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិត្រូវបានបង្ហាញឲ្យមានដំណាំល្ងនេះផងដែរ។

នៅឆ្នាំ 1943 ត្រូវបានដាំគ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដីប្រមាណជា 750 ហិចតា ភាគច្រើននៅ តាមត្រពាំង ទន្លេ ខេត្តកណ្តាល បន្ទាប់មកដល់ខេត្តកំពង់ចាម ក្រចេះ និងតំបន់ខ្ពង់រាប ។

ពូជពីរប្រភេទត្រូវបានរកឃើញគឺ ប្រភេទល្ង ស និងប្រភេទល្ង ខ្មៅ ហើយដោយពូជ ទាំងពីរនេះមានអាយុកាលលូតលាស់ផ្សេងៗគ្នា គឺពូជ ស មានអាយុកាលខ្លីជាងពូជខ្មៅ។ ពូជស រយៈកាលចាប់ពីដាំដល់ប្រមូលផលគឺ 3 ខែ រីឯពូជខ្មៅ អាចមានរយៈពេល រហូតដល់4ខែ ទើបអាចប្រមូលផល។

២. ផលប្រយោជន៍

ថ្វីបើដំណាំល្ងជាដំណាំដែលមានគ្រាប់តូចៗ តែជាដំណាំដែលពោរពេញទៅដោយ សារធាតុចិញ្ចឹមសំរាប់ទ្រទ្រង់រាងកាយរបស់មនុស្ស និងសត្វ ។ ប្រូតេអ៊ីនត្រូវបានរក ឃើញថាមាន 25 % ដែលមានសារសំខាន់សំរាប់ការលូតលាស់របស់មនុស្ស និងសត្វ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ដែក កាល់ស្យូម កាបូនអ៊ីដ្រាត វីតាមីនB1 ដែលជាសារធាតុចាំបាច់ដល់ មនុស្សសត្វក៏ត្រូវចង្អុល បង្ហាញថាមានចំនួនដ៏ច្រើនផងដែរ។ ប្រេងមានអត្រាខ្ពស់ជាង គេ(50%)ហើយនឹងមានអត្រា កាន់តែខ្ពស់ប្រសិនបើប្រូតេអ៊ីនថយចុះ។ រីឯល្ង ស ជាប្រភេទ ល្ងដែលមានសារធាតុប្រេងខ្ពស់ជាងប្រភេទល្ងដទៃទៀត ប៉ុន្តែបើធ្វើការសំងួតប្រេងវិញ នឹងធ្វើឲ្យប្រូតេអ៊ីនកើនឡើងវិញ។

ដោយសារបច្ចេកវិទ្យាកើន ដូចនេះដំណាំល្ងត្រូវបានប្រទេសជាច្រើននៅលើ ពិភពលោកមានការចាប់អារម្មណ៍សំរាប់ការកែច្នៃជាឧបករណ៍ប្រើប្រាស់។ ប្រេងរបស់វា អាចចំរាញ់ធ្វើជាប្រេងឆាសំរាប់ចំអិនអាហារផ្សេងៗ ហើយវាក៏ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ជាវត្ថុធាតុដើមសំរាប់ផលិតជាសាប៊ូដុសខ្លួន សាប៊ូកក់សក់ ថ្នាំលាប ទឹកអប់។ ផ្នែកវិជ្ជសាស្ត្រប្រទេសជាច្រើនយកល្ង មកធ្វើជាឱសថក្នុងការព្យាបាលជំងឺផ្សេងៗតាម ការនិយមរបស់ខ្លួន ។ យ៉ាងណាមិញដើម្បីកំចាត់សត្វល្អិត គេក៏បានកែច្នៃល្ងដែលមាន ឥទ្ធិពលយ៉ាងប្រសិទ្ធិភាពទៅដល់ការកំចាត់កត្តាចង្រៃផងដែរ។ ដោយឡែកប្រទេសកូរ៉េដែលជាប្រទេសរីកចំរើនខាងឧស្សាហកម្មម្ហូបអាហារ ក៏បានប្រើ ប្រាស់នូវស្លឹករបស់ល្ងសំរាប់ធ្វើជាគ្រឿងផ្សំម្ហូបផ្សេងៗដ៏មានឱជារស ។ ម្យ៉ាងវិញ ទៀតបរទេសខ្លះយកល្ងដើម្បីធ្វើនំប៉័ង ប៊ី ស្ករគ្រាប់ និងម្ហូបអាហារទៅតាមទំនៀមទំលាប់ រៀងៗខ្លួន។ ដោយឡែកប្រទេសកាន់សាសនាធំៗមួយចំនួនក៏និយមប្រើប្រាស់ល្ងជា ដង្វាយទៅតាមការនិយមនៃសាសនានីមួយៗ ។ សាសនាហិណ្ឌូ ព្រះពុទ្ធ សុទ្ធតែងដើរ តួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអនុវត្តន៍ តាមវិធីសាសនា ដោយយកគ្រាប់របស់វារៀបតាមរបៀប ឬ តាមកិច្ចរៀងៗខ្លួន។ រីឯប្រទេសកម្ពុជាយើងដែលតែងតែអនុវត្តន៍របៀបសការៈ ផ្សេងៗតាមសាសនាយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន ហើយក៏ជាប្រទេសកាន់សាសនាពីរស្រេបគ្នា គឺសាសនា ហិណ្ឌូ និង សាសនាព្រះពុទ្ធ ក៏បានយកគ្រាប់ល្ងធ្វើជាដង្វាយផងដែរ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត តាំងពីបុរាណរហូតដល់បច្ចុប្បន្ន ដំណាំល្ង (ដើម) ក៏បានប្រើប្រាស់ជាដំណាំសំរាប់ជួយ កែប្រែដីឲ្យមានជីវជាតិល្អ។ ដូចនេះ ប្រជាកសិករបានប្រើប្រាស់វាជាប្រភពធនធាន យ៉ាងសំខាន់ក្នុងការធ្វើជាជីកំប៉ុស្ត៍យ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព។

៣. លក្ខណៈរូបសាស្ត្រដំណាំល្ង

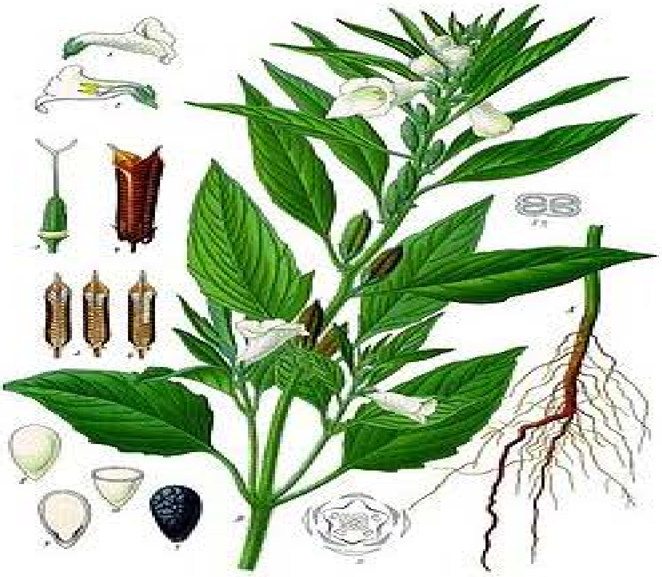

ក. ឫស

ឫសដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់សំរាប់ទប់ដងដើម មិនអោយដួលរលំ ធ្វើអោយដើមមាំ ល្អ ស្រូបយកទឹកអំបិលខនិជជាអ្នកដឹកនាំនូវសារធាតុផ្សេងៗតាមរយៈបន្ឡាយ និងអ៊ីស្ទូស ជា កន្លែងផ្ទុកនូវអាហារបំរុង ការបន្តពូជដោយភេទនិងជាប្រព័ន្ធដកដង្ហើមយ៉ាងសំខាន់ ផងដែរ។ ឫសកែវមានសារសំខាន់សំរាប់ទប់ដើមអោយត្រង់ល្អ មិនអោយដួករលំ ដោយ វាអាចចាក់ចូលក្នុងដីបានជំរៅ 1 m .

ខ. ដើម

ដើមមានលក្ខណៈស្រួយប្រហោងក្នុង និងដុះត្រង់ល្អ ប្រភេទខ្លះមានមែក ប្រភេទខ្លះទៀតពុំមានទេ ។ វាអាចមានកំពស់ចាប់ពីរ 50 cm ទៅ 100 cm អាចរាងមូល ឬជ្រុង។ ដើម ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់សំរាប់ទ្រទ្រង់ស្លឹកនិងផ្កា ដឹកនាំសារធាតុផ្សេងៗ ជាអ្នកផ្ទុកអាហារបំរុងនិង ជាអ្នកផលិតអាហារយ៉ាងសំខាន់។

ដើមល្ង